

szemének hűséges és éles lencséje lefényképezte őket. Undset előadása nem fest, nem mintáz, hanem fotografál, de fantáziájának ereje már felfedezte a stílusban a plasztikus fotografálás titkát.

Nyelvében nincs semmi keresettség. Igyekszik teljesen a köznapi kifejezési formákhoz idomulni. Mintha az életben készített stenogrammból adná vissza, amit alakjai beszélnek. Szubjektív elérzékenyüléseket nem ismer. Lírája magában a történetben van.

De végül a sok szürke részlet és egymásba szürkülő irombaság atmoszférát teremt nála. A valóság szinte megelevenedik körülöttünk. Érezni, tapintani tudjuk a tárgyakat. Beleéljük magunkat a köznapok végtelen természetességébe. Az alakok igazak és élők s olyan döbbenetes közvetlenséggel hatnak ránk, akár csak a drámában. Mert Undset soha nem analizál. Alakjainak jellemét, lelkét, nagy belső pálfordulásait nem aprólékos elemzésből, hanem szavaikból és tetteikből ismerjük meg. Így alakjai lassanként kiemelkednek a szürke háttérből, mozognak, élnek, velük élünk és tetteik nemcsak érdekelnek, hanem lelkünk mélyéig meg is rendítenek.

Undset a világirodalom legdrámaibb epikususa. Naturalizmusa a legtermészetesebb idealizmus. És az a mindent átfogó szürkeség, amely műveiben a puritán valóságszeretet legbeszédesebb bizonyítéka, nem a jelentéktelenségbe való erőtlen elernyedés, hanem a vaskő és a gránit acélos szürkesége.

Kállay Miklós.

PIHENÉS.

*Ó, mily jó ez a fáradtság, amely
csontomban, véremlen, idegeimben
zsongatja józan dallamait.*

*Szédobom tagjaim s a pihenés
szobra vagyok. Mozdulatlan
éjtszaka, szerecsenyfekete márvány.*

*Szédobom a lelkemet is,
hadd ragadjon bele, mint a bogáncs
a gyanúllan járókelőbe.*

*Csak katlogjatok száguldás örült
kerekei, csak harsogjon a rikkancs.
Süket vagyok: a lelkem, a bensőm,
a multam s jövődöm süketje.*

*Úgy mállok a roppant Éjtszaka hullámaiba,
mint az ág, amelyen minden alma
megérett már a tetszalott kánikulában
ásszú pihenésre.*

Marconnay Tibor.